

ע"פ 244/21 - מדינת ישראל נגד גרי רבינוביץ'

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פליליים

ע"פ 244/21

ע"פ 261/21

כבוד השופט י' עמית
כבוד השופט ע' גרוסקופף
כבוד השופטת ר' רונן

לפני:

מדינת ישראל

המערערת בע"פ 244/21
והמשיבה בע"פ 261/21

נ ג ד

המשיב בע"פ 244/21 והמערער גרי רבינוביץ'
בע"פ 261/21

ערעור על גזר דינו של בית המשפט המחוזי בחיפה
בת"פ 61847-01-19 מיום 29.11.2020 שניתן על
ידי כב' השופט א' פורת, וערעור על הכרעת דינו וגזר
דינו של בית המשפט המחוזי בחיפה בת"פ
61847-01-19 מיום 10.8.2020 ומיום 29.11.2020
שניתנו על ידי כב' השופט א' פורת

תאריך הישיבה: י"ב בתמוז התשפ"ב (11.7.2022)

בשם המערערת בע"פ 244/21 עו"ד יוסף קנפו
והמשיבה בע"פ 261/21

בשם המשיב בע"פ 244/21 והמערער בע"פ 261/21
עו"ד אבי חימי; עו"ד משה ויס

עמוד 1

פסק-דין

השופטת ר' רונן:

1. פסק דין זה מתייחס לשני ערעורים על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בחיפה (כבוד השופט ארז פורת) בת"פ 61847-01-19 (הכרעת הדין ניתנה ביום 10.8.2020 וגזר הדין ביום 29.11.2020): המאשימה (שתכונה להלן המדינה) ערערה על קולת העונש שנגזר על הנאשם; והנאשם (שיכונה להלן למען הנוחות המערער) ערער הן על הכרעת הדין והן על חומרת העונש.

המערער הוא שוטר לשעבר ששימש כרכז מודיעין. במרכז כתב האישום שהוגש לבית המשפט המחוזי בחיפה עמדו קשריו של המערער עם שלושה גורמים עבריינים. המערער הורשע בקבלת שוחד משניים מן הגורמים, בעבירה של מרמה והפרת אמונים וכן בעבירות של שיבוש מהלכי משפט. בית המשפט המחוזי קבע כי המערער קיבל כסף וטובות הנאה משניים מן הגורמים, שניהם בעלי בתי בושת בחיפה, בתמורה לכך שיגן עליהם מפני רשויות החוק. כן נקבע כי המערער ביצע עבירה של מרמה והפרת אמונים כאשר הבטיח לסייע לעבריין שלישי לברר פרטים מן החקירה במשטרה של אדם קרוב אליו. לאחר שהורשע המערער בעובדות כתב האישום, נגזרו עליו בסיכומו של דבר 18 חודשי מאסר בפועל.

הכרעת הדין

סעיפי אישום 4-1

2. סעיפי אישום 4-1 בכתב האישום המתוקן בו הורשע המערער עוסקים בקשר בין המערער לבין אדם שיכונה ברוך (שם זה, כמו יתר השמות להלן, הוא בדוי לאור החלטת בית המשפט המחוזי לשמור על חסיון פרטי הזהות של המעורבים, ר.ר.) אשר ניהל בית בושת בחיפה.

3. באישום הראשון נטען כי ברוך התקשר למערער במהלך פשיטה משטרתית שנערכה בדירה בחיפה (שלפי הטענה שימשה כבית בושת) וסיפר לו על הפשיטה. בתשובה לשאלת המערער, סיפר לו ברוך את זהותו של אחד השוטרים שפשט על הבית, והמערער הבטיח לברוך כי ישוחח עם אותו שוטר. המערער אכן דיבר עם אותו השוטר והתעניין בפרטי האירוע וכיצד הוא הסתיים. המערער אף בירר בהמשך הערב בו בוצעה הפשיטה את פרטי החקירה שהתנהלה עם שוטר נוסף, ונמסר לו כי המעורבים שנעצרו במהלך הפשיטה עתידים להשתחרר בזמן הקרוב וכי חקירתו של ברוך הסתיימה. בשיחה נוספת של המערער עם אחת השוטרות שעסקו בעניינו של ברוך, ביקש ממנה המערער למסור לברוך שהוא התקשר וביקש שיחזור אליו.

לאחר שברוך השתחרר, התקשר אליו המערער ושאל אותו האם השוטרים בתחנה מסרו לו את הודעותיו. כשברוך השיב בשלילה, ציין המערער כי הוא שוחח עם מספר אנשי משטרה בעניינו וכי את "שאר הדברים אני כבר סגרתי עם קצין תורן מראש". על פי הנטען, סיועו של המערער לברוך ניתן בתמורה לכך שברוך איפשר למערער לעשות

שימוש בדירה בבעלותו בחיפה וכן העניק לו מכשיר טלפון נייד. המערער הואשם בעבירת לקיחת שוחד, לפי סעיף 290(א) לחוק העונשין, תשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין).

4. האישום השני עוסק בפשיטה נוספת שנערכה בדירתו של ברוך. כתב האישום מתאר כיצד השוטר שערך את הפשיטה התקשר למערער ושאל אותו האם ברוך הוא מקור משטרתי שלו. המערער השיב בחיוב אף שזה לא היה המצב. השוטר שפשט על הדירה שאל את המערער האם ברוך משתמש בדירה כבית בושת, והמערער שיקר ואמר כי למיטב ידיעתו לא מתבצעת במקום פעילות עבריינית. עוד נטען בכתב האישום כי המערער התקשר לברוך בסמוך לאחר מכן והדריך אותו מה לומר בחקירה. בגין הפעולות הללו הואשם המערער בלקיחת שוחד, כשהמתת הוא אותו המתת (הדירה והטלפון); וכן בעבירה של שיבוש מהלכי משפט לפי סעיף 244 לחוק העונשין.

5. באישום השלישי נטען כי המערער מסר לברוך מידע בקשר לסכסוך שהיה לו עם שכן שלו. ברוך התקשר למערער וביקש שיבדוק האם השכן הגיש תלונה והמערער השיב שלא. גם בגין פרט זה הואשם המערער בלקיחת שוחד.

6. במסגרת האישום הרביעי, נטען כי המערער ידע כי ברוך מבצע עבירות פליליות בתחום הזנות והסחר בנשים, ובכל זאת הוא לא מצא לדווח על ביצוען, אף שהוא שימש כרכז מודיעין במשטרת ישראל. בכך אפשר המערער את המשך ביצוען של העבירות. באישום זה יוחס למערער ביצוע עבירה של מרמה והפרת אמונים לפי סעיף 284 לחוק העונשין.

7. העמדתו לדין של המערער בפרטי האישום הללו התבססה על עדויות של ברוך ועל האזנות סתר לשיחות שערך ברוך עם המערער.

ברוך אישר בבית המשפט כי מסר למערער טלפון נייד ואף הטעין אותו בכסף, וכן אישר כי הוא נתן לו זכות להשתמש בדירתו בחיפה "בערך 10 פעמים לתקופה של שנה" (ראו בפסקה 10 להכרעת הדין). נוכח תוכן עדותו של ברוך בפני בית המשפט שנעדרה פרטים מהותיים שמסר בחקירתו במשטרה, קיבל בית המשפט את אמרתו של ברוך במשטרה בהתאם לסמכותו מכוח סעיף 10א(א) לפקודת הראיות [נוסח חדש], תשל"א-1971 (להלן: פקודת הראיות). כן צוין כי ברוך אישר בבית המשפט שתוכן אמירותיו בחקירתו במשטרה הוא אמת.

לגרסת המערער, טיב מערכת יחסיו עם ברוך היה של שוטר ושל מעין-מקור ("מבוע מודעיני"). המערער אמנם ציין כי ברוך לא היה מקור משטרתי שלו, אולם היה לו לגישתו "פוטנציאל להפוך למקור" מאחר שבעבר העביר ברוך מידע שסייע בסיכול פיגוע בחיפה (ראו בפסקה 14 להכרעת הדין וההפניות שם לפרוטוקול הדיון). בית המשפט ציין כי גרסה זו מנוגדת לעדויותיו המוקדמות של המערער בהן הוא אמר כי המידע שסיפק לו ברוך איננו מועיל. המערער אף הודה שבמשך כל תקופת הקשר שלו עם ברוך הוא לא קיבל ממנו מידע רלוונטי, ושמסיבה זו הוא אף נמנע מלדווח על הקשר עמו במערכת המשטרה.

בית המשפט המשיך וקבע כי בין ברוך לבין המערער התקיימה מערכת יחסים המבוססת על שוחד. אף שהמערער טען כי הוא לא סייע באמת לברוך אלא רק העמיד פנים של מי שמסייע לו על מנת לדרבן אותו למסור לו

ידיעות מודיעיניות, נקבע כי בפועל המערער אכן סייע לברוך. כך, המערער סייע לברוך לשקר בחקירה; מסר לשוטרים מידע כוזב כאילו בדירה של ברוך אין פעילות של בית בושת למרות שידע שזה אינו המצב; ואף יצר מצג כוזב כלפי שוטרים אחרים כאילו ברוך הוא מקור מודיעיני שלו.

מכאן המשיך בית המשפט לסקור את יסודות עבירת לקיחת השוחד שבסעיף 290 לחוק העונשין, עבירה הכוללת מבחינת היסוד העובדתי שלה שלושה רכיבים: היותו של האדם שלקח את השוחד עובד ציבור; מתת שניתן לעובד הציבור; וקשר סיבתי עובדתי, המתבטא בכך שהמתת ניתן בעד פעולה של עובד הציבור, בין אם הפעולה בוצעה בפועל ובין אם לאו (וראו גם ע"פ 8618/19 מדינת ישראל נ' מילר בפסקה 10 וההפניות שם (12.7.2022) (להלן: עניין מילר)). בית המשפט הבהיר כי המתת אינו חייב בהכרח להיות כסף אלא יכול להיות גם שווה כסף. היסוד הנפשי של עבירת לקיחת השוחד הוא מודעות או עצימת עיניים ליסודות העובדתיים של העבירה, ובכלל זה מודעות לכך שהתמורה "שולמה" בעד פעולה הקשורה בתפקידו של לוקח השוחד. בהקשר זה ציין בית המשפט כי אין רלוונטיות לשאלה האם המערער אכן סיפק הגנה משטרתית לברוך, וכל שנדרש להוכיח הוא שהמערער קיבל טובת הנאה והיה מודע לכך שטובת הנאה זו התקבלה בעד פעולה הקשורה בתפקידו.

בית המשפט מצא כי יסודות העבירה התקיימו במקרה דנן. כך נקבע שאין חולק כי המערער הוא עובד ציבור. באשר ליסוד ה"מתת" והפעולות שנעשו בעבורו, הובהר כי גרסתו של המערער, לפיה הוא קיים קשר חברי עם ברוך כדי שיום אחד יקבל ממנו מידע מודיעיני, איננה אמת. נקבע שברוך אכן נתן למערער להשתמש בדירה שלו לצרכיו האישיים. מתן זכות השימוש בדירה כמו גם הטלפון, נועדו להיות מתת בעד פעולותיו של המערער כעובד ציבור.

בהקשר זה ציין בית המשפט כי המערער נתפס לכלל סתירה בשאלת שימושו בדירה. בתחילה טען כי הוא נפגש בדירה עם ברוך במסגרת תפקידו כרכז מודיעין. ואולם, עמדה זו אינה עולה בקנה אחד עם תגובתו של המערער לכתב האישום, והיא אף נסתרה מעדות של אישה שניהלה קשר רומנטי עם המערער והעידה כי נפגשה עמו בדירה. גרסה זו אף מנוגדת לפלט האזנות הסתר של השיחות שקיים המערער עם ברוך, שבהן ביקש המערער להגיע לדירה דווקא כשברוך איננו נמצא בה. המערער אף הודה בחקירתו במשטרה כי הוא עשה שימוש "דיסקרטי" בדירה. עוד הוסיף בית המשפט כי תמלילי השיחות של המערער עם ברוך אינם מתיישבים עם הטענה שברוך שימש מקור מודיעיני, כיוון שאת חלק מהשיחות יזם דווקא המערער. באף אחת מהשיחות לא שאל המערער את ברוך האם יש לו מידע למסור לו.

בית המשפט קבע שקיים קשר סיבתי בין המתת לבין תפקיד המערער, וכי האפשרות לעשות שימוש בדירה ובטלפון הניד ניתנה לכל הפחות בשל שיקולים מעורבים של יחסי חברות ויחסים אינטרסנטיים. בהקשר זה צוין כי ברוך העיד כי הוא איפשר למערער להשתמש בדירתו גם בשל כך שהיה חברו. ואולם, נקבע שאין בכך כדי לשמוט את הקרקע מתחת לאישום בשוחד. זאת לאור הפסיקה שקבעה כי עבירת השוחד יכולה להשתכלל גם בין חברים, כל עוד יחסי החברות מעורבים ביחסים התלויים בדבר, וכאשר יש לנותן השוחד אינטרס בשירותיו או בסיועו של מקבל השוחד. במקרה דנן היה לברוך אינטרס מובהק בשמירה על "חבר" מהמשטרה, כאשר מצד המערער הייתה מחויבות אמיתית לסייע לברוך ולרצות אותו. המערער לא רק סייע לברוך, אלא גם הבהיר לו את הפעולות שהוא מבצע כדי לסייע לו. משכך, לא ניתן לומר כי מדובר במערכת קשרים "ניטרלית" כפי שטען המערער.

בית המשפט הוסיף כי אינדיקציה נוספת לקיומה של מערכת יחסים המבוססת על שוחד (שכונתה על ידיו

"מערכת יחסים שוחדית" נובעת מכך שהשיחות בין המערער לבין ברוך נערכו בקודים. השיחות שהתקיימו בין השניים התנהלו ממכשיר הטלפון שסיפק ברוך למערער, ושמו של המערער אף נשמר בטלפון של ברוך תחת השם "חשמלאי". בנוסף, אין אף דיווח אודות הפגישות בין ברוך לבין המערער. התנהלות שכזו, כך נקבע, איננה התנהלות מקצועית ותקינה בין רכז מודיעין לבין מקור.

עוד קבע בית המשפט כי גם היסוד הנפשי מתקיים, שכן המערער היה מודע לכך שהמתת ניתן לו כנגד מעשיו למען ברוך. משכך הורשע המערער בשוחד בשלושת פרטי האישום הראשונים. המערער גם הורשע בעבירת שיבוש מהלכי משפט, לאור כך שהדריך את ברוך מה לומר בחקירתו.

8. את הכרעתו באישום הרביעי פתח בית המשפט בכך שציין כי המערער הודה שידע על פעילותו העבריינית של ברוך בתחום הזנות. הוא אף אישר כי לא דיווח על כך. מנגד, המערער הכחיש כי ידע שברוך הביא נשים לישראל כדי שיעבדו בזנות.

בית המשפט קבע כי המערער ביצע את עבירת המרמה והפרת האמונים שיוחסה לו במסגרת האישום הרביעי. בית המשפט הבהיר כי אין ספק ששוטר האמון על מניעת עבריינות, נדרש לדווח על עבריינות שהוא מודע לה ולהביא להפסקתה. זאת במיוחד כאשר מדובר בעבירות חמורות כמו אלה שביצע ברוך, וכאשר אין רלוונטיות לשאלה האם המערער היה מודע לכל העבירות שביצע ברוך או רק לחלקן.

9. באישום החמישי נטען כנגד המערער שאדם שיכונה אולג (שם בדוי) פנה אליו כדי לברר אודות מעצרו של חברו, והמערער הבטיח לנסות ולסייע בכך ואף הבטיח לבדוק מה סטטוס הרכב של אותו חבר שהיה תפוס על ידי המשטרה. על פי הנטען, המערער מסר לאולג כי בדק ומצא כי הרכב הוא "עצור". למערער יוחסה עבירה של מרמה והפרת אמונים. האישום התבסס על עדותו של אולג ועל האזנות סתר לשיחות שקיים עם המערער. המערער מצדו טען כי בפועל לא ערך כל בדיקה כדי לסייע לאולג אך הודה כי נפגש איתו.

בית המשפט הרשיע את המערער גם באישום החמישי. הרשעה זו התבססה על כך שהמערער אישר שהוא נפגש עם אולג מספר פעמים, וכן כי הוא ידע שאולג הוא בעל עבר פלילי. המערער אישר כי טיב הבקשות של אולג הנו כזה שהוא "לא אמור לעשות", ובכל זאת הוא נתן לו תחושה כאילו הוא יסייע לו (ראו בפסקה 33 להכרעת הדין וההפניות שם לפרוטוקול הדיון).

בית המשפט ציין כי המדינה לא הביאה ראיות שיוכיחו האם המערער אכן סייע לאולג באופן שהתבקש. אולם, אף אם המערער לא סייע לאולג בפועל - הוכחה עבירת הפרת האמונים, שהרי אין חולק כי המערער נפגש באופן ידידותי עם עבריו תוך שהוא משים עצמו כסייען עבורו. בית המשפט מצא כי מדובר ב"סטייה מהשורה" בתפקוד כל שוטר, כפי שגם המערער עצמו הודה בחקירתו, וזאת גם אם לנגד עיני המערער עמד הרצון לשמור על יחסים טובים עם מקורים עתידיים.

10. האישום השישי: באישום זה נטען לקיומה של מערכת יחסים בין המערער לבין אדם שיכונה אילן (שם בדוי),

שהיה אחד מעובדי בית בושט בחיפה (בית בושט אחר מזה שבבעלות ברוך). לפי הטענה, המערער קיבל מאילן מעטפות כסף בשלוש הזדמנויות שונות.

באירוע הראשון, ביקש אילן כי המערער ייתן חסות משטרתית לבית הבושט. מספר שבועות לאחר מכן, אילן העביר למערער מעטפה עם 4,000 ₪.

באירוע השני, ביקש אילן מהמערער שייתן חסות משטרתית לבית בושט נוסף שבכוונתו לפתוח; המערער ביקש את כתובת המקום כדי לבדוק האם מדובר במקום "שקט". המערער בדק את המקום, ואמר לאילן שיש בעיה להפעיל בו בית בושט. בסיום הפגישה העביר לו אילן 1,000 ₪.

באירוע השלישי, ביקש אילן מהמערער כי ידאג לבצע פשיטות משטרתיות בבניין בו ממוקם בית הבושט הראשון, כיוון שיש שם בתי בושט אחרים שקיומם פוגע בהכנסותיו. נטען כי המערער נעתר לבקשה, ושכשבוועיים לאחר מועד העברת הכסף השנייה, בוצעה פשיטה באותו בניין. עוד נטען כי המערער הבטיח לאילן שבבית הבושט שבו הוא עובד לא תבוצע פשיטה, והוא אף הורה לו לנעול את הדלתות של בית הבושט ולא לצאת עד סיום הפשיטה. המערער אף הבטיח לאילן שלא יבוצעו פשיטות משטרתיות בבית הבושט בתקופה בה ישהה המערער בחו"ל. בסיומה של הפגישה בה הובטחה הבטחה זו, נתן אילן למערער סכום של 4,000 ₪.

בגין מעשים אלה, יוחסו למערער עבירות של לקיחת שוחד ושיבוש מהלכי משפט. האישום התבסס בעיקרו על הסכם עד מדינה שנחתם עם אילן.

המערער הכחיש שקיבל מאילן מעטפות כסף. הוא טען כי אילן אמנם ביקש ממנו הגנה משטרתית, אך הוא סירב לכך. המערער אישר בעדותו את קיומם של המפגשים עם אילן, אך טען שהקשר עמו נבע מכך שאילן ביקש לעבוד עם המערער כמקור מודיעיני. לגישת המערער, הוא סירב לבקשה זו.

המערער הורשע גם באישום השישי. בית המשפט ציין כי לאחר ששמע את עדותו של אילן, שוכנע באמיתותה. בהקשר זה התייחס בית המשפט גם לסעיף 296 לחוק העונשין המאפשר הרשעה בעבירת לקיחת שוחד על בסיס עדות אחת ללא צורך בתוספת ראייתית, אף אם העדות הגיעה מפי שותף לעבירה. בית המשפט הבהיר כי עדותו של אילן אמינה בעיניו: אילן העיד לגבי אירועים ישנים לאחר שכבר עזב את עולם הפשע (וראו עדותו בסוגיה, בפרוטוקול ישיבת יום 18.7.2019, עמוד 17, שורה 10), ולא היה לו כל אינטרס לטפול אשמת שווא במערער, שכן ממילא לא עמד נגדו כל תיק חקירה. הסכם עד המדינה עמו כלל רק התחייבות כלפי אילן שהוא לא יואשם בעבירות חדשות שייחקרו בעקבות עדותו בתיק זה.

לעומת גרסת אילן, גרסת המערער הייתה "מהוססת וסתורה" (פסקה 37 להכרעת הדין). כך, המערער סתר בעדותו בחקירה הנגדית את שאמר במשטרה: בתחילה טען כי לא נפגש עם אילן וכלל לא ידע מיהו; ולאחר מכן טען כי הוא נפגש איתו כי אילן קיווה לעבוד עמו כמקור משטרתית. ואולם המערער לא הצליח לתת הסבר מדוע נפגש עם אילן שוב ושוב באתרים אזוריים רק כדי להסביר לו מדוע לא יוכל להעסיקו. המערער אף לא ערך כל תיעוד לפגישותיו של אילן. נכתב שדפוס הפעולה בהתנהלות מול אילן דומה להתנהלות המערער מול ברוך: בשני המקרים נתן המערער

הגנה משטרתית לעבריינים, גם אם באופן מדומה, בתמורה לטובת הנאה שקיבל מהם. בכך יש כדי לחזק את גרסת אילן, שהרי היא בעלת מאפיינים דומים לגרסתו של ברוך.

המערער הורשע אפוא באישום השישי בשוחד ובעבירת שיבוש מהלכי משפט שמקורה בהגבלת הפשיטה המשטרתית. בית המשפט גזר את דינו כפי שיפורט בחלק השני של פסק הדין בו יידונו הערעורים על קולת העונש (של המדינה) ועל חומרתו (של המערער).

ערעור המערער על הכרעת הדין

11. אשר לערעורים בקשר עם פרטי האישום 1-3: מעיון בטענות הצדדים דומה כי אין מחלוקת עובדתית ביניהם כי ברוך נתן למערער מכשיר טלפון אלחוטי והטעין בו שיחות, וכן איפשר לו לעשות שימוש מזדמן בדירה שבבעלותו. המחלוקת בין הצדדים התמקדה בשאלה האם השימוש שברוך איפשר למערער לעשות בקניינו נבע מהחברות ביניהם או ממערכת יחסים המבוססת על שוחד. סוגיה נוספת לגביה קיימת מחלוקת עובדתית בין הצדדים היא האם שיקר המערער כשציין בפני השוטר שערך את הפשיטה השנייה כי ברוך משמש מקור משטרתו שלו וכי בבית בו התבצעה הפשיטה לא התקיימה פעילות זנות. לגישת המערער, התשובה לשאלה זו היא בשלילה; ברוך אכן שימש "מבוע" מודיעיני עבור המערער, ולמיטב ידיעתו של המערער, בדירה האמורה כלל לא התקיימה פעילות זנות בתקופת הפשיטה. מן הטעם הזה נטען גם כי המערער לא הדריך את ברוך לומר דברי שקר בחקירתו.

12. לטעמי, יש להעדיף את גרסת המדינה אשר לטיב היחסים ששררו בין ברוך לבין המערער. אך לפני שבועות ספורים חזר בית משפט זה על ההלכה ארוכת השנים, ולפיה חזקה כי עובד הציבור יודע "שהנזקקים לשירותיו" לא מעניקים לו מתנות - אלא כדי שיטה להם חסד במילוי תפקידו [...] סתירת החזקה תלויה אפוא בקיומו של הסבר חלופי למתן טובת ההנאה" (עניין מילר, בפסקה 12). כאמור, מדובר בכלל מושרש היטב שזכה לתהודה בפסקי דין רבים של בית המשפט העליון; כך ציין לגבי כלל זה השופט נ' סולברג בפסקאות 78-79 לפסק דינו בעניין ע"פ 4506/15 בר נ' מדינת ישראל (11.12.2016):

"פסיקתנו אף הכירה בחזקה עובדתית כפולה - הן באשר ליסוד ה'בעד', הן באשר למודעות לו - לפיה עצם מתן טובת הנאה לעובד ציבור מאדם הנמצא עמו בקשר רשמי, נעשית בשל תפקידו ובעד פעולה הקשורה לתפקיד זה. חזקה זו, הנובעת מניסיון החיים, קובעת "כי מתת לעובד הציבור מאת אדם הנמצא עמו בקשר רשמי, ניתנת בעד פעולה הקשורה לתפקידו. מכאן נובעת גם חזקה שבעובדה (הניתנת, כמובן, לסתירה) כי עובד הציבור הלוקח מתת כזאת מודע לכך שהמתת ניתנת לו בעד פעולה הקשורה בתפקידו" (ע"פ 1877/99 מדינת ישראל נ' בן עטר, פ"ד נג(4) 695, 710-711 (1999)).

13. אם כן, ככל שהטענה בפיו של המערער היא שטובת ההנאה שניתנו לו בקשריו עם ברוך ניתנו לאור מערכת היחסים החברית בין השניים ולא בשל תפקידו כשוטר, הנטל הוא עליו להוכיח זאת. עיון בחומר הראיות בתיק מעלה כי לא עלה בידיו לעשות כן.

14. הראיות בתיק מעידות על כך כי מערכת היחסים בין השניים לא הייתה חברית בלבד - אלא היא נבעה בעיקרה

מהאינטרס של ברוך בקיומו של קשר עם שוטר. ברוך התייחס במישרין לסוגיה זו במסגרת חקירתו במשטרה, שהאמרות במסגרתה התקבלו כאמור כראיה מכוח סמכותו של בית המשפט לעשות כן בהתאם לסעיף 10א(א) לפקודת הראיות. כך, במסגרת אמרותיו המתועדות בת/28, ציין ברוך כי הוא הניח כי אם יעביר ידיעות מודיעיניות למערער, יסייע לו האחרון במקרים בהם הוא יזדקק ל"הגנה משטרתית" (ראו ת/28 בשורות 183-189 וכן בשורות 217-218). המסקנה כי הקשר בין ברוך למערער לא היה קשר חברי ביסודו מתחזקת אף מן העובדה כי השיחות בין המערער לבין ברוך נערכו תחת שמות קוד, ממכשיר טלפון שסיפק ברוך למערער (ראו בפסקה 28 להכרעת הדין, וההפניות שם לחומר הראיות בתיק). יש להניח כי אילו מערכת היחסים בין ברוך למערער הייתה מערכת יחסים חברית שאינה מערבת החלפת טובות הנאה בלתי חוקיות, לא היו השניים נזקקים להסוות את השיחות ביניהם בדרכים מתוחכמות.

למעשה, מחומר הראיות עולה כי גם מנקודת מבטו של המערער, מערכת היחסים בינו לבין ברוך לא הייתה מערכת יחסים חברית גרידא. כך, המערער אינו מכחיש שכאשר שוחח עם השוטרים שעצרו את ברוך ושחקרו אותו, ביקש מהם להודיע לברוך על כך שהתעניין במצבו (סעיף 23 להודעת הערעור). אף שהמערער טוען כי הוא לא סייע בפועל לברוך אלא רק יצר מצג שווא של מי שמסייע לו, ברי כי למערער עצמו חשוב היה שברוך יניח כי הוא רותם את קשריו כשוטר כדי להיטיב עמו. מכאן ניתן להסיק כי מערכת היחסים בין המערער לבין ברוך התבססה בראש ובראשונה על תחושתו של ברוך כי המערער מסייע לו, ועל התועלת שהפיק המערער מטובות ההנאה שהעניק לו ברוך כנגד "שירותיו".

15. אכן, יש לציין כי ערכן הכולל של טובות ההנאה שסופקו למערער במסגרת מערכת היחסים הזו אינו גבוה. אולם עובדה זו אינה משליכה על עצם הרשעתו האפשרית של המערער בעבירת השוחד, משעה שהוכח כי המערער סייע לברוך מכוח תפקידו כשוטר בתמורה לטובות הנאה. עקרון זה מושרש היטב בפסיקה, והיטיבה לנסח אותו כב' השופטת מ' בן-פורת כבר לפני יותר מארבעים שנים:

"טעות היא לחשוב כי טובת ההנאה שערכה קטן, ולו גם בין מכרים, לעולם אינה בגדר שוחד. מטרת הנתינה או הלקיחה היא הקובעת. אם יש ראייה שטובת ההנאה ניתנה או נלקחה 'בעד פעולה הקשורה בתפקידו' של עובד הציבור – אשם אותו אדם בעבירת שוחד." (ע"פ 794/77 חייט נ' מדינת ישראל, לב(2) 130 127 (1978)).

16. המחוקק קבע שוליים רחבים במיוחד ליסוד העובדתי העומד בבסיסן של עבירות השוחד. בתוך כך נקבע שעבירות השוחד משתכללות לא רק כאשר המתת שמועבר לעובד הציבור משולם בדרך של כסף, אלא גם כאשר הוא מגיע בצורה שהיא "שוו[ת] כסף"; "שירות" או "טובת הנאה אחרת" (סעיף 293(1) לחוק העונשין; להעמקה לגבי האופן הרחב בו הוגדר המונח "שוחד" בסעיף 293 לחוק העונשין, ראו: ע"פ 4456/14 קלנר נ' מדינת ישראל (29.12.2015) (להלן: עניין קלנר) בפסקה 3 לפסק דינו של כבוד השופט נ' הנדל; כן ראו אצל מאור אבן-חן עבירות השוחד 122 (2017) (להלן: אבן-חן)). מכאן, שאף שהשווי הכספי של טובת ההנאה יכול לבוא לידי ביטוי במסגרת גזירת דינו של הנאשם, אין הוא מעלה או מוריד לעניין גיבוש יסודות עבירת השוחד. הוא הדין אף בענייננו: העובדה כי שווי טובות ההנאה להן זכה המערער מברוך היה קטן, אינה מחסירה מעבירת השוחד את אופייה ככזו.

17. אף ההלכה שנקבעה אך לאחרונה בעניין מילר מלמדת כי ראוי היה להרשיע את המערער בעבירת השוחד בגין טובות ההנאה להן זכה מברוך, ולא בעבירת הפרת האמונים - שאף היא יכולה להתגבש במקרים בהם זכה עובד הציבור למתת אסור. בעניין מילר נקבעה אמת המידה העיקרית שתסייע לבית המשפט להבחין בין שתי העבירות: על בית

המשפט לבחון האם "טובת ההנאה ניתנה בעד פעולה הקשורה בתפקידו של עובד הציבור" (עניין מילר, פסקה 17). כפי שעולה מן הראיות שנסקרו לעיל, התשובה לשאלה הזו היא בחיוב. ברוך איפשר למערער לעשות שימוש בחפציו ובדירתו כנגד ציפייה להגנה משטרית מצדו ככל שברוך יזדקק לה. אלה היו הציפיות של ברוך, וכך היה גם בפועל: כאשר פשטו השוטרים על דירתו של ברוך, טען בפניהם המערער כי ברוך שימש בעבר כמקור משטרתי שלו, כי לא מתקיימת פעילות זנות בדירה עליה פשטו, והוא אף יעץ לברוך מה לומר בחקירתו. מדובר במקרה מובהק בו טובת ההנאה ניתנה לעובד הציבור בתמורה לשירות שהוא אכן סיפק כנגדה מתוקף תפקידו, ובכך התגבשה עבירת השוחד.

18. לא מצאתי גם מקום להתערב בהרשעתו של המערער בעבירת שיבוש מהלכי משפט לפי סעיף 244 לחוק העונשין, בה הורשע במסגרת פרט האישום השני. אין מחלוקת שהמערער הדריך את ברוך (או "הציע" לו, כלשונו; ראו בעמוד 4 לסיכומי המערער בבית המשפט המחוזי) מה לומר בחקירתו. בית המשפט המחוזי קבע כי הגרסה ש"שתל" המערער אצל ברוך הייתה שקרית (הכרעת הדין, בפסקה 26), ובכך התקיימו הן יסודותיה העובדתיים והן הנפשיים של עבירת שיבוש מהלכי המשפט שבסעיף 244. אף טענתו של המערער, ולפיה לא שיקר לשוטר שערך את הפשיטה השנייה כשטען בפניו שברוך משמש מקור משטרתי, איננה נתמכת בחומר הראיות ולמעשה היא אף נסתרת מעדותו של המערער עצמו בפני בית המשפט המחוזי. כך, כאשר נשאל המערער בעדותו האם דיווח אי פעם למפקדיו על כך שברוך הוא מקור מודיעיני המופעל על ידיו השיב בשלילה (פרוטוקול ישיבת יום 6.1.2020, בעמוד 122, שורות 4-7), והוא אף הסביר כי הוא לא יכול היה להפעיל את ברוך כמקור, כיוון שנהלי המשטרה אסרו על הפעלת מקורות מודיעיניים העוסקים בזנות (שם).

19. אינני סבורה גם כי יש מקום להתערב בהרשעת המערער באישום הרביעי. לטעמי, בית המשפט המחוזי צדק כשקבע שעל המערער הוטלה החובה לדווח ולהביא להפסקת פעילות עבריינית המובאת לידיעתו. משהוא לא עשה כן, היה מקום להרשיע את המערער בעבירת המרמה והפרת האמונים מכוח סעיף 284 לחוק העונשין.

20. הוא הדין גם לגבי הרשעתו של המערער באישום החמישי. העובדה שהתקיימה מערכת יחסית בין שוטר (גם אם רכז מודיעין) לבין עבריין, כאשר אין מחלוקת כי מדובר בעבריין שלא היה מקור של השוטר ולא מסר לו כל מידע בעל תועלת, וכאשר השוטר לא דיווח אודות המערכת הזו בדרך המקובלת ולפי הנהלים - היא כשלעצמה בעייתית. בוודאי שזהו המצב כאשר הבטיח השוטר לסייע לאותו עבריין, בין אם הוא אכן סייע לו בפועל ובין אם לאו.

טענות המערער ביחס לאישום השישי

21. המערער טען בערעורו כי שגה בית המשפט כאשר נתן אמון מלא בגרסתו של אילן והרשיע אותו על בסיסה, בהתאם להוראת סעיף 296 לחוק העונשין. בית המשפט נימק את הכרעתו בכך שלא ניתנה לאילן כל תמורה בהסכם עד המדינה, למעט ההבטחה שלא יועמד לדין בגין אירועי הפרשה בה העיד. המערער חולק על מסקנה זו. לגישתו, אילן העיד בחקירתו בפני בית המשפט קמא כי הוא היה סבור שחתימת הסכם עד המדינה תסייע לו בהסדרת המעמד בישראל של בת הזוג שלו ושל בנו. לגישת המערער, אילן הוא זה שיזם את הסכם עד המדינה ולא המדינה. עובדה זה מחייבת משנה זהירות בבחינת גרסתו. כן צוין עברו הפלילי של אילן כאינדיקציה נוספת לכך שאין לתת בו אמון.

לטענת המערער, הודאתו של אילן לגבי חלקו באירועים אינה מתעדת את כל המגעים שלו עם המשטרה, לרבות תשאלים פתוחים שלא תועדו. המערער המשיך ופירט מדוע עדותו של אילן מלאה בסתירות פנימיות, ומדוע היא

אינה מציגה סיפור משכנע ביחס להעברת השוחד למערער וביחס לתמורה שניתנה על ידי המערער כנגדו. סתירות אלה לא נזכרו במסגרת הכרעת הדין. גרסתו של אילן אף הייתה מלאה ב"חורים עובדתיים" ולא אפשרה לאמת את פרטיה. בתוך כך הדגיש המערער כי אילן העיד על מעורבותם של גורמים נוספים במתן השוחד למערער, אך דמויות אלה לא אותרו על ידי המשטרה וממילא גם לא העידו בפני בית המשפט קמא. לסוגיה זו אדרש בהמשך.

אם כן, לגישת המערער, בית המשפט הסתפק ב"פטור הראייתי" שמעניק סעיף 296 לחוק העונשין כדי להרשיע אותו באישום השישי ללא ראיות סיוע. בהודעת הערעור הפנה המערער לפסק הדין בעניין קלנר כאסמכתא להלכה לפיה ישנם מקרים בהם לא ניתן להסתמך על עדותו העצמאית של עד המדינה ככל שהיא מעוררת קשיים.

תשובת המדינה ביחס לאישום השישי

22. המדינה טענה כי דין הערעור ביחס לאישום השישי להידחות. באשר למידת מהימנותו של אילן, נטען כי בית המשפט קבע מפורשות כי אילן הוא עד אמין בעיניו. בית המשפט אף דחה כל טענה בדבר אינטרסים של העד כמו סגירת תיקים או מניעת גירוש בת הזוג שלו. ב"כ המדינה הדגיש כי על אף שסעיף 54א(א) לפקודת הראיות דורש חיזוק ראייתי לעדות יחידה של עד מדינה, סעיף 296 לחוק העונשין קובע כי בעבירת השוחד רשאי בית המשפט להרשיע על סמך עדות יחידה גם אם מדובר בעדות עד מדינה. הטעם לכך, כפי שקבע גם בית המשפט העליון בפסקי דין מן העבר, הוא שעבירות שוחד מתבצעות בדרך כלל במחשכים, ודרישת חיזוק ראייתי עלולה לסכל כל אפשרות להרשיע בהן. תוספת ראייתית לעדות עד מדינה בעבירת שוחד תידרש רק כאשר "משקלה הפנימי של האמרה אינו מלא". ואולם, בענייננו בית המשפט המחוזי קבע מפורשות כי עדותו של אילן מהימנה וכי לא היה לו כל מניע להעליל עלילות שווא על המערער.

המדינה גורסת כי עניין קלנר אינו תומך בטענת המערער, ושאין הנדון דומה לראיה: בעוד שבעדות עד המדינה בפרשת קלנר נמצאו קשיים רבים, עדותו של אילן הייתה סדורה ונמצאה על ידי בית המשפט המחוזי כאמינה.

דין והכרעה

23. כעולה מהאמור לעיל, קיימת בהתייחס לאישום זה מחלוקת קוטבית בין הצדדים ביחס לנושא המרכזי בעבירות השוחד המיוחסות למערער: השאלה האם המערער קיבל מאילן סכומי כסף במזומן אם לאו. עמדת המדינה בהקשר זה מבוססת בעיקרה על עדותו של עד המדינה אילן, עדות שבית המשפט קמא בחר לתת בה אמון ולקבלה במלואה. מעבר לעדות זו, אין כל עדות ישירה להעברת סכומי הכסף במזומן מידי אילן לידי המערער. עם זאת וכפי שאפרט להלן, קיימות אינדיקציות נוספות לכך שאילן העיד אמת בעדותו. לאחר שבחנתי את המארג הראייתי שעמד בפני בית המשפט קמא כמו גם את הכרעת הדין עצמה, מצאתי כי אין להתערב בה.

24. סעיף 296 לחוק העונשין מתיר להרשיע נאשם בעבירת שוחד על יסוד עדות אחת, אף אם עדות זו היא עדות שותף עבירה ואף אם מדובר בעדות הנמסרת מפי עד מדינה (ע"פ 385/87 תלאוי נ' מדינת ישראל, מב(1) 140 (1988); עניין קלנר בפסקה 38 לפסק דינו של כבוד השופט ס' ג'ובראן).

25. למותר לציין שסעיף 296 קובע אך את הרף הראייתי התחתון הנדרש לצורך ביסוס הרשעה בעבירת השוחד, והוא אינו קובע כמה ראיות יספיקו בפועל לצורך הרשעתו של נאשם ספציפי בעבירה זו. שאלה זו תוכרע תמיד בהתאם לנסיבותיו של המקרה הספציפי, כאשר אם בית המשפט לא שוכנע כי די בעדות שהוצגה בפניו כדי לבסס את עבירת השוחד, לא יורשע הנאשם, אלא אם כן קיימות כנגדו ראיות אחרות המבססות את אשמו מעבר לספק סביר. השופט צ' זילברטל עמד על סוגיה זו בפסקה 44 לפסק דינו בעניין קלנר בקבעו כי:

"אמנם בעבירות שוחד ראה המחוקק להקל בדרישה לקיומן של ראיות סיוע מקום בו העדות המרכזית נגד הנאשם באה מפיו של עד מדינה (סעיף 296 לחוק העונשין), אך מהפסיקה עולה כי בתי המשפט לא היססו במקרים מסוימים לראות בדרישות החוק כ"רף תחתון" ולדרוש ראיות סיוע "מוגברות" או "מחוזקות" מקום בו עדות עד המדינה, או עדות אחרת הדרושה תוספת ראייתית, מעוררת קושי מיוחד".

באופן דומה קבע גם השופט נ' הנדל בפסקה 6 לפסק דינו בעניין קלנר:

"בחינת ביצוע השוחד כעבירה לפי חוק העונשין - מצויה במגרש של המשפט הפלילי. לאחרון תכליות וכללים משלו. אחד מהמרכזיים שבהם הוא מניעת הרשעתו של החף מפשע. מכאן שעם כל החשיבות הציבורית שיש למלחמה בשחיתות, וההכרה במנגנון שמקל על הוכחת העבירה (למשל: די בעד אחד שהוא שותף לעבירה), עדיין נאשם בעבירה זו הוא ככל הנאשמים. נטל ההוכחה רובץ על התביעה. נותר ספק סביר - יש לזכות את הנאשם."

סמכותו של בית המשפט להרשיע נאשם בעבירת שוחד לפי עדות יחידה של שותף לעבירה אינה גורעת אם כן במאומה מן החובה המוטלת עליו לבחון האם יש באותה עדות יחידה כדי לשכנע, ברמת ההוכחה הנדרשת בהליך פלילי, בדבר אשמת הנאשם (ראו והשוו: רע"פ 1764/01 בן עמי נ' מדינת ישראל (14.08.2001)).

26. על דברים אלו אוסיף ואומר כי לטעמי, הזהירות שעל בית המשפט לנהוג לפיה בבואו להרשיע נאשם בעבירת שוחד על בסיס עדות יחידה מתחייבת על אחת כמה וכמה כאשר עדות זו נמסרה מפי עד מדינה (ולא מפי שותף "רגיל" לעבירה). סעיף 296 אמנם מהווה חריג לכלל המעוגן בסעיף 54א(א) לפקודת הראיות, וככזה הוא אינו מחייב כי לצד עדות עד המדינה תספק התביעה בפני בית המשפט גם ראיות סיוע נוספת. אך ברי כי אין בקיומו של סעיף 296 לנטרל את החשש הטבוע בעדות הנמסרת מפי עד מדינה. זאת כאשר מדובר בעד מדינה שיש לו תמריץ להימלט מאחריות פלילית, היוצר חשש כי הוא שהביאו להעיד כפי שהעיד. ובלשונו של השופט א' רובינשטיין: "החשש, כי עד מדינה פועל מתוך מניע אישי להסיר מעליו אחריות פלילית או לזכות בטובות הנאה [...] טבוע בכל עת במוסד עד המדינה" (ע"פ 1361/10 מדינת ישראל נ' זגורי בפסקה נ"ח (2.6.2011), הדגש במקור; ר' גם ע"פ 6813/16 נחמני נ' מדינת ישראל (17.9.2018) בפסקה 12)). לאור החשש האמור, מובן עד כמה חשובה היא הבדיקה המוקפדת והמדוקדקת של עדות עד המדינה על ידי בית המשפט, בטרם תשמש כעדות יחידה המבססת הרשעת הנאשם.

27. לאור מכלול האמור לעיל יש לבחון את הרשעתו האפשרית של המערער על בסיס עדותו של אילן, תוך הנחה כי ההרשעה על בסיס עדות זו תתאפשר רק אם יש בה כדי לשכנע מעבר לספק סביר כי המערער אכן ביצע את המעשים המיוחסים לו. ככל שיש בעדות קשיים, יהיה מקום להרחיב את המבט מחוץ לעדותו, ולבחון את יתר הראיות שעמדו בפני בית המשפט המחוזי ואת המסקנה העובדתית העולה מהמכלול (וראו גם: אבן-חן, בעמוד 206).

כפי שאפרט להלן, אני סבורה שאף שקיימים קשיים מסוימים בעדותו של אילן, אלה אינם קשיים משמעותיים, וניתן לבסס על עדותו את הרשעת המערער בעבירות שיוחסו לו. זאת בעיקר מאחר שעדותו של אילן אינה עומדת לבדה במארג הראייתי שהובא בפני בית המשפט קמא, ומצטרפות אליה ראיות ואינדיקציות נוספות המביאות למסקנה כי מדובר בעדות אמת שיש לתת בה אמון.

28. עוד בטרם נגיע לאינדיקציות הללו, ראוי לבחון ראשית את טענותיו של המערער כנגד עדותו של אילן. למערער שתי טענות עיקריות בהקשר זה. הראשונה, היא שעדות זו נבעה מהאינטרס של אילן לרצות את המדינה, מתוך תקווה שיהיה בכך כדי לסייע להסדרת מעמדה בישראל של אשתו אנה (שם בדוי). הטענה השנייה, הנגזרת במידה רבה מן הראשונה, היא שעדותו של אילן היא עדות מומצאת.

29. אינני מקבלת את הטענה הראשונה. אף אם אילן סבר במקור כי הסכם עד המדינה יסייע לו בהסדרת מעמדה של אשתו אנה בארץ, הרי שבהסכם עצמו (שצורף כת/3) אין כל התייחסות לנושא זה (וראו לעניין זה את סעיף 12 להסכם, שקובע שהתמורה היחידה שיהיה זכאי לה אילן כנגד עדותו הוא התחייבות מח"ש שלא יועמד לדין בגין חלקו במתן השוחד למערער ובגין העבירות הנלוות לכך). אילן לא התנה אם כן את עדותו בכך שמעמדה של אנה יוסדר כנגדה. מכאן, שבמועד בו אילן העיד בבית המשפט, הוא ידע כי הוא אינו יכול להסתמך על כך כי עדותו תסייע לו בהסדרת מגוריה של אנה בארץ.

אינני מקבלת אף את הטענה כי אילן הוא זה שיזם את הסכם עד המדינה, ומכאן שהיה לו אינטרס בקיומו. לא זו המסקנה הנובעת מהפרוטוקול שצורף לתיק שלפנינו במוצג נ/1 המתעד את חקירתו של אילן במשטרה. מהפרוטוקול עולה כי אילן הוזמן לחקירת המשטרה (ראו במוצג נ/1, בשורות 70-71), ומכאן שאין בסיס לטענה כאילו הוא שיזם את הפנייה למשטרה על מנת לזכות בהטבות הנובעות ממעמד עד המדינה (הטבות, שכזכור, כלל לא ניתנו לו). אכן, אילן שאל את חוקריו במסגרת חקירתו במשטרה איזה מידע הם מבקשים לקבל ממנו (נ/1 בשורה 119), ואף אמר להם כי הוא "בצד שלהם" (שם). ואולם התנהגות זו היא סבירה מצד מי שזומן לחקירת משטרה ושמטבע הדברים חושש מן ההשלכות שעלולות להיות להעדר שיתוף פעולה עם החוקרים. ודאי שלא ניתן להסיק מהמכלול האמור ניסיון יזום מצד אילן "להעליל עלילות" דווקא על המערער כדי לקדם את טובתו האישית ואת טובת משפחתו.

30. וכעת לטענה השנייה. טענה זו אף היא מחולקת לשתי טענות משנה: הראשונה היא כי בחקירותיו של אילן נתגלו סתירות מהותיות. כך, המערער טען כי אילן סתר את עצמו בשאלה האם מסר את הכסף למערער במסגרת פגישתם בקפה ארומה כאשר לחץ את ידו, או "מתחת לשולחן" (סעיף 49 להודעת הערעור); בשאלה באיזה אופן בדיוק הוא הניח את הכסף במכוניתו של המערער במסגרת הפגישה השלישית ביניהם (סעיף 52 להודעת הערעור); בשאלה האם אילן התקשר אל המערער במסגרת השיחה בה הודיע לו המערער על הפשיטה שנערכה על בתי הבושת המתחרים, או שמא המערער התקשר אליו (סעיף 53 להודעת הערעור); ובשאלה האם המפגש האחרון בינו לבין המערער נערך באקראי או שהוא נקבע על ידיהם מראש (סעיף 57 להודעת הערעור).

לטעמי, אף אם אילן אכן סתר את עצמו בנקודות שלעיל, אין בכך כדי לשמוט את הקרקע מתחת לעדותו. מדובר בסתירות נקודתיות ולא משמעותיות, שאינן גורעות מן העדות העקבית שמסר אילן בסוגיות הליבה בתיק - היינו בכל הנוגע לכך שהמערער קיבל ממנו כספים במספר מועדים שונים כנגד שירותים ספציפיים שביצע המערער עבור בית הבושת בו אילן עבד. בהקשר זה, חשוב לזכור כי הודעתו הראשונה של אילן במשטרה נמסרה במהלך פרק זמן של

למעלה מחמש שעות (ראו בכותרת המוצג שסימונו נ/1), והיא עסקה באירועים שקרו כשנה וחצי לפני שהיא ניתנה. בנסיבות אלה, אין זה מפתיע כי התגלו בה מספר מסוים של סתירות "פריפריאליות", ובוודאי שאין בנתון זה כדי לקבוע כי היא שקרית מעיקרה (וראו גם: יעקב קדמי על הראיות חלק ראשון 1842 (מהדורה משולבת ומעודכנת, 2009), והפסיקה אליה מפנה הכותב שם). זאת ועוד: עיון בעדותו של אילן בפני בית המשפט המחוזי מעלה כי אף היא הייתה סדורה וקוהרנטית, ושלא עלה בידי ההגנה לסתור אותה במסגרת החקירה הנגדית.

31. ראשה השני של הטענה נוגע לכך שחלק מן הדמויות שנזכרו בעדותו של אילן לא אותו על ידי המשטרה, וממילא גם לא התייצבו לעדות. סוגיה זו היא אכן משמעותית, כפי שאפרט להלן, ונראה כי מן הראוי היה כי בית המשפט המחוזי היה מתייחס אליה בהכרעת דינו.

בעדותו העיד אילן כי בית הבושת בו עבד ושלשם ההגנה עליו "שכר" את שירותיו של המערער, הופעל על ידי אישה בשם אורלי (פרוטוקול ישיבת יום 18.7.2019, בעמוד 15, שורות 1-5). אורלי היא אף זו שסיפקה את סכומי הכסף שהעביר אילן למערער כנגד "שירותי ההגנה המשטרית" שהוא העניק לבית הבושת שברחוב העצמאות בחיפה, וזאת באמצעות אדם מטעמה בשם אנדרי שהוא שהעביר לאילן סכומי כסף שנועדו למערער (שם, בשורה 23).

עוד העיד המערער כי החדרים בהם התנהלה פעילות הזנות הושכרו מאדם בשם חיים (פרוטוקול ישיבת יום 18.7.2019, בעמוד 18, שורות 18-19). אותו חיים אף התריע בפני אילן לגבי הפשיטה שנערכה על הבניין ברחוב העצמאות, ובמסגרתה פשטו השוטרים על יתר הדירות בהן התנהלה פעילות הזנות ושבהן לא פעל אילן (פרוטוקול ישיבת יום 18.9.2019, בעמוד 16, שורות 11-12). אילן העיד כי השמות של השלושה הם פיקטיביים ונועדו להסוות את זהותם האמיתית של המעורבים, וכי בפועל לא ידע את שמם (פרוטוקול ישיבת יום 18.9.2019, בעמוד 17, שורה 19). כאמור, המשטרה לא איתרה אף אחת משלוש הדמויות הללו (וראו בסיכומי המדינה בפני בית המשפט המחוזי, בעמודים 37-36).

32. העובדה כי אותם גורמים לא אותו וממילא גם לא העידו בפני בית המשפט, אכן מהווה קושי. הקושי האמור אף מתחדד לאור כך שכישלונה של המשטרה לאתר את אותם גורמים לא נבע ממחדל או מהתרשלות. המשטרה עשתה מאמץ אקטיבי בניסיון לאתר את אורלי, אנדרי וחיים, אך זאת ללא הצלחה. השוטר גיא בלוח אף העיד כי זומנו לחקירה משטרתית אנשים שענו לפרופילים שסיפק אילן, אך המשטרה לא הצליחה לאמת כי אכן מדובר בגורמים אליהם התייחס אילן בעדותו (פרוטוקול ישיבת יום 4.8.2019, בעמוד 54). עובדה זו כמובן מעלה תהייה מסוימת לגבי עדותו של אילן ומהימנותה.

33. כישלון התביעה לאתר את הדמויות הנזכרות בעדותו של אילן מפחית במידת מה מן המשקל הפנימי שניתן לייחס לה. כזכור, רק אם משקלה של העדות מספיק כשלעצמו כדי להרים את הנטל המוטל על המדינה בהליך הפלילי, ניתן להרשיע את המערער על בסיסה. אם לא כן, יש לבחון האם קיימות ראיות חיצוניות לעדות זו המבססות את ההרשעה.

34. ואכן, במקרה דנן, לצד הקושי לייחס משקל מכריע ובלעדי לעדותו של אילן, קיימות אינדיקציות המחזקות את אמינותה:

ראשית, וכפי שכבר ציינתי, יש לייחס משקל רב לכך שאילן לא קיבל דבר בתמורה לעדותו מלבד ההבטחה כי לא יועמד לדין בגין אירועי הפרשה שלגביה העיד, ושמיילא יש להניח כי לא ניתן היה להרשיע בה איש אלמלא עדותו של אילן. כעולה מדברי המשנה לנשיאה (בדימוס) א' רובינשטיין אותם הזכרתי לעיל, הקושי לייחס מהימנות לעדותם של עדי מדינה נובע במידה רבה מהחשש שמא ברקע עדותם עמד התמריץ לשקר בעדות, בתמורה להגנה מפני העמדה לדין. ואולם כאשר עד המדינה אינו זוכה לחסינות מפני הרשעה בעבירה לגביה קיימים כבר חשדות או אישומים כנגדו, אלא רק מפני פרשות עתידיות שחשיפתן נסמכת בעיקרה על עדותו, נחלש החשש הזה. זאת, לא רק משום שהחוק (בסעיף 296 ב) מסמיך את בית המשפט לעשות כן, אלא בעיקר משום שמבחינה מהותית, לא קיים עוד חשש ממשי כי עד המדינה העליל על הנאשם עלילות שווא בשל התמריץ שיש לו לעשות כן. זהו המצב אף בענייננו, ובית המשפט המחוזי ייחס ובצדק חשיבות רבה לסוגיה זו במסגרת ניתוח מהימנות עדותו של אילן (ראו בפסקה 37 להכרעת הדין).

שנית, הפרטים הרבים והמדויקים שהציג אילן בחקירתו במשטרה ובעדותו בבית המשפט לגבי האופן בו בוצעה הפשיטה על הבניין שברחוב חשמונאים 61, אף הם מחזקים את המסקנה כי עדות זו היא אמת - שאלמלא כן קשה להסביר כיצד נחשף אילן למידע זה.

כך למשל, אין מחלוקת כי המערער הוא שסיפק למשטרה את המידע המודיעיני שהסתיים בפשיטה על בתי הבושת בבניין שברחוב העצמאות 61 בחיפה. כך עולה מהמוצג שסומן ת/34, המתעד שני מזכרים פנימיים שנערכו על ידי המערער ובהם מתועדת פעילות זנות בדירות בבניין. המערער אף אישר בעדותו כי המזכרים נרשמו על ידיו (ראו פרוטוקול ישיבת יום 6.1.2020, בעמוד 153, שורה 10).

אלמלא היה אילן בקשר עם המערער עוד בטרם הפשיטה, הדעת נותנת כי הוא לא יכול היה לדעת כי דווקא המערער - ולא שוטר אחר - הוא שסיפק את המידע לגבי הימצאותם של בתי הבושת בבניין. ידיעתו של אילן בדבר ההתנהלות הפנימית במשטרה בימים שקדמו לפשיטה, ולגבי זהותו של השוטר שסיפק את המידע שעמד ביסודה, מחזקת את המסקנה כי הוא אכן היה בקשר עם המערער עוד בטרם בוצעה הפשיטה וכי היה לו מידע לגביה. יצוין כי קיימת מחלוקת בין המדינה לבין המערער בשאלה האם המידעים המודיעיניים שהוגשו במסגרת ת/34 הכילו גם מידע לגבי בית הבושת בו פעל אילן (ראו בעדות המערער מיום 6.1.2020, בעמודים 153-154), אולם לפחות מעדותו של אילן עצמו עולה כי המשטרה פשטה על כל הדירות בבניין בהן התקיימה פעילות זנות, מלבד על הדירות בהן הוא עצמו פעל (פרוטוקול ישיבת יום 18.7.2019, בעמוד 16, שורות 13-14).

שלישית, אציין כי גם בית המשפט המחוזי ששמע את עדותו של אילן, התרשם ממהימנותו. בתי משפט נוהגים לייחס משמעות להתרשמות של הערכאה הדיונית ממהימנות העדים שהעידו בפניה. הערכאה הדיונית זוכה להתרשם מהעדים בעל פה, כמו גם משפת גופם ומאותות האמת הנשקפים מדבריהם (ע"פ 5864/19 פלוני נ' מדינת ישראל, בפסקה 46 (22.08.2021); ע"פ 7679/14 זאדה נ' מדינת ישראל, בפסקה 43 וההפניות שם (15.8.2016); ע"פ 2854/18 משה נ' מדינת ישראל, בפסקה 47 וההפניות שם (27.8.2019)). כשלעצמי, אני סבורה כי ככלל יש להיזהר מאוד מפני מסקנות אודות מהימנות הנובעות רק מ"אותות אמת" ומ"שפת הגוף" בעדות. זאת, הן מאחר שלא קיימים כלים ברורים להערכה כזו, והן מאחר שקיים ספק אמפירי לגבי היכולת של בתי המשפט להסיק מסקנות באמצעות כלים אלה [לסקירה רחבה של מחקרים אמפיריים רבים המפרטים את הקושי להתרשם ממהימנותם של עדים באמצעות כלים שאינם נוגעים לתוכן עדותם, אלא לאופן מסירתה, ראו: Olin Guy Wellborn III, *Demeanor*, 76 Cornell L. (1991) (Rev. 1075, 1078-1088)]. יחד עם זאת, במסגרת מכלול השיקולים שפורטו לעיל, ניתן להוסיף גם את השיקול הזה, מה עוד שגם הרושם העולה מקריאת עדותו של אילן, הוא כי מדובר בעדות סדורה וקוהרנטית, נטולת

"חורים" וסתירות ממשיים.

35. אף אם אין די באינדיקציות ה"פנימיות" הללו אשר למידת אמינותו של עדותו של אילן כדי להביא למסקנה בדבר האפשרות להרשיע את המערער מכוחה כעדות יחידה, הרי שעדות זו נתמכת גם בראיות חיצוניות לה. עיון מקיף בחומר הראיות שעמד בפני בית המשפט המחוזי מביא לטעמי למסקנה כי ישנן שלל אינדיקציות רבות אחרות המבססות ומחזקות את אמיתות דבריו של אילן:

(-) ראשית, אני סבורה שיש לייחס משקל לכך שאילן והמערער נפגשו לפחות שש פעמים במקומות שונים, מבלי שלמערער יהיה כל הסבר מניח את הדעת לשם מה נועדו הפגישות הללו, וזאת למרות שהוא אינו מכחיש את קיומן (וראו בסעיף 26 לעיקרי הטיעון של המערער).

המערער הציג גרסאות משתנות בשאלת טיב קשריו ויחסיו עם אילן. בית המשפט המחוזי תיאר בפסקה 37 להכרעת דינו כיצד טען המערער מלכתחילה כי הוא כלל לא הכיר את אילן. בהמשך הוא טען כי כל פגישותיו עם אילן נבעו מרצונו של אילן לשמש כמקור מודיעיני המועסק על ידיו, ואילן ביקש בהן שוב ושוב כי המערער ייעתר לבקשתו. אף אם נתעלם מגרסאותיו המשתנות של המערער בנקודה זו (נושא שאף לו יש משקל לחובתו), הרי שגם גרסתו האחרונה של המערער אשר למפגשיו עם אילן מעוררת תמיהה בדבר הסיבה לכך שהשניים נועדו בשישה מקרים שונים. המערער עצמו הודה בחקירתו כי מלכתחילה לא יכול היה לגייס את אילן כמקור. זאת, הן מאחר שאילן עבד עם רכז מודיעין אחר במשטרה והן משום שאילן הביע בפני המערער את כוונתו לעבוד בעסקי הזנות - בעוד שנהלי המשטרה הפנימיים אוסרים על גיוס מקורות המתפרנסים מכך (פרוטוקול ישיבת יום ה-6.10.2020, בעמודים 102-103). למערער לא היה הסבר לכך שחרף האמור לעיל, הוא המשיך להיפגש עם אילן פעמים כה רבות, מבלי שאיזו מן הפגישות תועדה באופן פורמאלי במחשבי המשטרה (ראו בעדות המערער בפרוטוקול ישיבת יום 6.1.2020, בעמוד 109, שורות 1-2); כל זאת כאשר מלכתחילה לא הייתה אמורה להיות לפגישות אלה כל תוחלת. מחדלו של המערער לספק כל גרסה סבירה ומניחה את הדעת בנקודה זו, מחזק אף הוא את המסקנה בדבר אמיתות עדותו של אילן.

(-) שנית, טענותיו של אילן ביחס לטיב הקשר בינו לבין המערער ולתוכן פגישותיו עמו זוכות לחיזוק בעדותה של אנה, בת הזוג של אילן. אנה העידה בפני בית המשפט המחוזי כי היא התלוותה אל אילן בשניים מן המפגשים שערך עם המערער. לגרסתה, המפגש הראשון אליו התלוותה לאילן נערך בארומה - הוא המקום שבו לגרסת המדינה נערכו חלק מן המפגשים בין המערער לבין אילן. אנה אף העידה כי המפגש השני בין השניים בו היא נכחה התקיים באחד מרחובות חיפה, ושבמסגרתו אילן "הצביע על איזה בניין" (פרוטוקול ישיבת יום 7.8.2019, בעמוד 72, בשורה 22). תיאור זה מתיישב עם גרסת המדינה לגבי המפגש השלישי בין אילן לבין המערער, במהלכו קיימו השניים סיור במקום בו התכוון אילן להקים בית בושת (ראו בסעיף 4 לכתב האישום).

המערער אמנם טען כי אין לייחס כל משקל לעדותה של אנה, כיוון שהיא הגיעה לארץ רק לאחר שקרו האירועים נושא האישום השישי (ראו בעמוד 3 לפרוטוקול הישיבה שהתקיימה בפנינו ביום 11.7.2022, בשורות 7-8). ואולם, עיון בעדותה של אנה בפני בית המשפט המחוזי מגלה שאלה אינם פני הדברים: אנה העידה כי הגיעה ארצה בסוף שנת 2017 (עמוד 69 לפרוטוקול ישיבת יום 7.8.2019, בשורה 10). כתב האישום עוסק

באירועים שקרו במחצית השנייה של שנת 2017 (ראו סעיף 2 לפרק הנוגע לאישום השישי), ומכאן שאין בסיס לטענה כי אנה שיקרה בעדותה. עדותה של אנה גם לא נסתרה בחקירתה הנגדית, וראוי אפוא להעניק לה משקל בבחינת גרסתו של אילן לאירועים.

(-) שלישית, אינדיקציה חזקה ומשמעותית נוספת לאמיתות עדותו של אילן היא עדותו של רונן מנחם, המשמש רכז מודיעין בימ"ר חוף. מנחם העיד כי הוא הפעיל את אילן כמקור מודיעיני ועמד עימו בקשר. לפי עדותו, בסוף שנת 2017 - היא כאמור התקופה בה עוסק האישום השישי - הוא נפגש עם אילן, שסיפר לו שיש "רכזים שנותנים למקורות לעבוד בזנות", והוסיף כי יש "רכז מודיעין שמקבל כסף" (פרוטוקול ישיבת יום 7.8.2019, בפתח עמוד 83). במסגרת עדותו של מנחם הוגש לבית המשפט מסמך פרפרזה הנסמך על הדו"ח שערך מנחם בסיומה של אותה פגישה, ובו נכתב כך: "התבטאות של אילן לפיה: 'יש רכז מודיעין' (לא ציין את שמו של הרכז) שמאשר לעבוד בזנות ואף מקבל כסף על כך" (ת/24). כאמור, מסמך זה נערך על בסיס דו"ח שתיעד אמירות "מזמן אמת" של אילן בתקופה בה נטען כי התקיימה מערכת היחסים המבוססת על שוחד בינו לבין המערער, ותוכנו עולה בקנה אחד עם התיאור בכתב האישום לגבי יחסי הצדדים. זוהי אם כן ראיה משמעותית נוספת לחיזוק גרסתו של אילן.

(-) רביעית, יש לייחס משקל אף לכך שקיים דמיון מסוים בין דפוס הפעולה שאפיין את יחסיו של המערער עם אילן לבין האופן בו נהג המערער ביחסיו עם ברוך. העובדה כי כבר הוכח כי למערער היה קשר בלתי הולם ובלתי ראוי עם אדם אחר שניהל בית בושת, במסגרתו ניתנו טובות הנאה למערער מתוקף תפקידו כשוטר, מחזקת את האפשרות שכך נעשה גם בקשר שלו עם אילן. אכן, אין זהות מלאה בין התנהלותו של המערער ביחסים עם ברוך לבין התנהלותו ביחסים עם אילן. מעשיו של המערער ביחסיו עם אילן חמורים בהרבה מאלו שביצע ביחסיו עם ברוך, שהרי על פי הנטען המערער קיבל בשלושה מקרים שונים מעטפות כסף מאילן בתמורה להגנה משטרתית ומידע שהמערער סיפק לו. עם זאת ישנם קווי דמיון בין שני המקרים שיש אף בו כדי לחזק את המסקנה לפיה המערער נהג לנצל את מעמדו ביחסיו עם עברייני זנות לצורך הפקת טובות הנאה (לענין מקומה של עדות השיטה וכוחה להוכיח על ביצוע עבירות, ראו: ע"פ 265/64 שויבץ נ' היועץ המשפטי לממשלה, פ"ד יט(3) 421, 458; ע"פ 8277/14 פלוני נ' מדינת ישראל בפסקה 255 (23.2.2016); ע"פ 411/04 טטרו נ' מדינת ישראל בפסקה 13 (9.1.2006); ע"פ 3372/11 קצב נ' מדינת ישראל, פסקאות 332-333 (10.11.2011)). הדמיון בין עדותו של אילן לבין המעשים בהם הורשע המערער בקשר עם ברוך - הרשעה שכזכור אף המערער אינו חולק עליה עוד למעשה - מחזק אפוא את המסקנה כי דבריו של אילן הם אמת.

36. סיכום: המסקנה הנובעת מעדותו הסדורה של עד המדינה אילן, יחד עם שלל הראיות החיצוניות הנוספות שפורטו לעיל המחזקות את מהימנותה, היא כי יש לקבל את האמור בעדות. הסתירות בעדות היו חסרות משמעות אמיתית ולא היה בסיס לסברה לפיה העדות ניתנה בשל לחצים שהופעלו על אילן או מתוך אמונה מצדו לגבי טובות הנאה שהוא יקבל אם ימסור אותה. בנסיבות אלה, אני סבורה שהרשעת המערער בעבירות שיוחסו לו באישום השישי מבוססת מן הבחינה העובדתית והמשפטית, ואין מקום להתערב בה. אם תישמע דעתי, יידחה אפוא ערעור המערער על הכרעת הדין על כל חלקיו.

הערעור על גזר הדין

37. במסגרת גזר הדין, הבהיר בית המשפט כי המדינה עתרה לשלושה מתחמי ענישה:

א. מתחם ענישה אחד בגין האישום השישי, המתייחס לקבלת שוחד כספי מאילן, ושיעמוד על 30 עד 60 חודשי מאסר בפועל, מאסר על תנאי וקנס שנע בין 20,000 - 100,000 ₪;

ב. מתחם ענישה שיתייחס לפרטי האישום 1-4, ושיעמוד על 36 עד 65 חודשי מאסר בפועל, מאסר על תנאי, וקנס שסכומו בין 20,000 - 100,000 ₪;

ג. מתחם ענישה שיתייחס לפרט האישום החמישי, ושיעמוד על מאסר על תנאי עד מספר חודשי עבודות שירות.

המדינה ביקשה לגזור את עונשו של המערער בחצי העליון של כל מתחם, כשאת חלק מהעונש ירצה המערער במצטבר וחלקו בחופף.

38. המערער עתר למתחם ענישה אחד הנע בין שישה חודשי עבודות שירות לשמונה חודשי מאסר בפועל. הוא עתר לעונש שיעמוד ברף התחתון של המתחם וזאת בין היתר לאור מצבה הרפואי הקשה של אמו.

39. בפני בית המשפט המחוזי העידו עדי אופי מטעם המערער, וביניהם מפקדים וקצינים במשטרה. הם דיברו בזכות פועלו של המערער במשטרה וצינו את תרומתו רבת השנים בסיכול עבירות ובפענוח תיקים. הם תיארו את המורכבות והשחיקה שבעבודת רכזות המודיעין, וצינו כי שוטרים העוסקים בכך נאלצים להתמודד עם הוויה מורכבת, המחייבת הליכה על חבל דק בין שני עולמות: העולם הנורמטיבי והעולם העברייני. בשם המערער העידו גם שני ילדיו שתיארו את החינוך הטוב שהעניק להם. הם סיפרו על מצבה הרפואי הקשה של אם המערער הסובלת ממחלה קשה בעיניה ומצבה מתדרדר עד כדי עיוורון. המערער הוא בנה היחיד והוא מסייע לה.

40. בית המשפט ציין כי לא ניתן לנקוט בסובלנות וסלחנות לעבירות שוחד ושחיתות שלטונית. זאת במיוחד כשמדובר בשוטר שתפקידו לאכוף את החוק. מן הצד השני צוין שלא הוכח שהתנהגות המערער פגעה בפועל בשגרת הפעילות התקינה במשטרה, בהיעדר פעילות ממשית של המערער לטובת נותני השוחד - להוציא אותם שני מקרים שבהם גרם לשיבוש מהלכי משפט.

בית המשפט סקר את מדיניות הענישה הנוהגת, וציין כי קיים טווח רחב של ענישה במקרים בהם בוצעו עבירות טוהר מידות על ידי בעלי תפקידים ברשויות האכיפה. בית המשפט סקר את התיקים השונים וציין את השיקולים שהובאו בהם: תפקידו ובכירותו של עובד הציבור; משך תקופת היחסים הפסולים; ערך המתת מבחינה כספית; האם השוחד התקבל ביוזמת איש הציבור או לאו; האם ניתנה תמורה בפועל; ומה הייתה מידת הסטייה מן הנורמה בהתנהגות איש הציבור.

41. בית המשפט המשיך וקבע כי יש לקבוע שלושה מתחמי ענישה שישקפו את שלוש מערכות היחסים הפסולות שהולידו את העבירות בהן הורשע המערער. כל העבירות שבוצעו במסגרת כל אחת ממערכות היחסים סווגו כאירוע אחד:

א. מתחם עונש לגבי האירוע השישי, שינוע בין 12 חודשי מאסר ל-42 חודשי מאסר.

ב. מתחם עונש לפרטי האישום 1-4, שינוע אף הוא בין 12 ל-42 חודשי מאסר.

ג. מתחם עונש לאישום החמישי, שינוע בין מספר חודשי מאסר מותנה ברף התחתון ועד למספר חודשי מאסר בפועל בעבודות שירות.

42. בית המשפט ציין כי בקביעת המתחמים הוא נתן דעתו לאופי של תפקיד רכז המודיעין, שנאלץ לפסוע בין העולם העברייני לבין עולם אכיפת החוק; לכך שחלק מהאישומים מתייחסים להתנהלות שנמשכה חודשים ארוכים; ולכך שהשווי המצטבר של המתת נמוך. בנוסף, הביא בית המשפט בחשבון את העובדה שלא הוכח שהמערער יזם את קבלת ההטבות והכסף וכי לא נלווה לפעילותו מנגנון של איום או הפחדה. כמו כן, למעט שני המקרים בהם שיבש הנאשם מהלכי משפט, לא הוכחה סטייה מהשורה בפועל, במובן זה שלא הוכח שהמערער פגע בפעילות המשטרתית באמצעות מניעת פשיטה משטרתית או שחרור מי מהחשודים ממעצר.

43. בית המשפט גזר על המערער עונש מצטבר של 18 חודשי מאסר בפועל ו-10,000 ₪ קנס. בגין האירוע הראשון נגזרו על המערער 15 חודשי מאסר בפועל לצד מאסר מותנה וקנס; בגין האירוע השני נגזרו עליו 15 חודשי מאסר בפועל מתוכן שלושה חודשים במצטבר והיתר בחופף לעונש הראשון, יחד עם מאסר מותנה וקנס; ובגין האירוע השלישי נגזרו על המערער 4 חודשי מאסר על תנאי למשך 3 שנים לבל יעבור עבירה של מרמה והפרת אמונים.

הובהר כי בקביעת העונש הקונקרטי, ניתן משקל לפגיעה ולנזק שנגרמו למערער בעקבות ההליך המשפטי ותוצאותיו. בעטיו של ההליך המשפטי הוצא המערער לחל"ת ובהמשך פוטר מהמשטרה. המשטרה משלמת למערער קצבה חלקית בגובה 40% ממשכורתו הקובעת, ונכון למועד גזר הדין, טרם התקבלה החלטה בנוגע לזכויותיו הפנסיוניות. כמו כן, נשקל מצב אמו של המערער - ניצולת שואה בת 82 המתגוררת בגפה בדירת חדר של עמידר וסובלת ממחלת עיניים קשה. נלקחה בחשבון גם תרומתו ארוכת השנים של המערער כשוטר.

לצד הנסיבות לקולא, צוינו גם טעמים בשלהם יש להחמיר עם המערער - ובעיקרם שיקולי הרתעה והצורך לחדד את הגבולות בין הנורמטיבי לאסור אצל רכזי מודיעין.

ערעור המדינה על גזר הדין (ע"פ 241/21)

44. לגישת המדינה, העונשים שהטיל בית המשפט אינם מתיישבים עם עקרון ההלימה ועם הפגיעה שמעשי שחיתות של איש אכיפת החוק גורמים לאמון הציבור בגורמי האכיפה. עוד טענה המדינה כי העונש אינו מתיישב עם הצורך להרתיע מפני התנהלות מושחתת כגון זו שנחשפה במקרה זה. בית המשפט אמנם התייחס לכך שהמערער הוא רכז מודיעין, אך המסקנה שהסיק מנתון זו שגויה. לגישת המדינה, דווקא בעל תפקיד רגיש כל כך עלול לנצל את כוחו לרעה, ויש לכן להחמיר עמו.

45. המדינה ציינה כי המערער אפשר במעשיו את ביצוען של עבירות חמורות של זנות וסחר בנשים, בעוד שהוא

היה מי שאמון על מיגור תופעות עברייניות אלה. לגישת המדינה, בית המשפט המחוזי לא נתן די משקל לחומרת המעשים הללו בגזר דינו. בית המשפט המחוזי אף טעה כשקבע שיש להתחשב בכך שהמערער לא פגע בשגרת פעילותה של המשטרה: המערער הוציא לפועל פשיטה משטרתית "בהזמנה" לבקשתו של אילן ואף הגן עליו מפני אותה פשיטה. כן סייע המערער לברוך בכך שאמר לשוטר שפשט על דירתו כי לא מתנהל שם בית בושת. נטען שהמערער אף סייע לאולג בכך שמסר לו מידע פנים בעניין מעצרו של חברו. לגישת המדינה, ודאי שיש באירועים אלה כדי לשבש את שגרת פעילות המשטרה.

לגישת המדינה, לא זו בלבד שמתחמי הענישה שקבע בית המשפט נמוכים מדי, אלא שגם לא היה מקום להטיל על המערער עונש בחלקו הנמוך של מתחם הענישה שעה שהוא לא הודה במעשיו וגם לא הביע חרטה. זאת במיוחד כאשר עסקין במי שלא רק נטל שוחד אלא גם שיבש מהלכי משפט והפר אמונים. עוד טענה המדינה כי בית המשפט שגה כאשר חפף את עיקר עונשו של המערער.

46. המדינה הפנתה למספר פסקי דין שעסקו ברכזי מודיעין שסייעו לעבריינים, ושהם נגזרו עונשים חמורים יותר מאלה שנגזרו בענייננו.

המדינה הוסיפה וטענה כי בית המשפט טעה כשנתן משקל גדול לרקע הנורמטיבי של המערער ולנסיבותיו האישיות. כשמדובר בעבירות כה חמורות, מקומם של השיקולים האישיים נדחק הצידה אל מול הצורך בהחמרה והשבת אמון הציבור ברשויות. בית המשפט עמד לא פעם על חומרתן של עבירות הסחר בנשים, והדברים יפים גם לענייננו. המדינה מציינת כי ברוך הורשע בניהול בתי בושת והבאת נשים לישראל לשם העסקתן בזנות, והוטלו עליו 23 חודשי מאסר. מתחייב כי המערער, איש מרות שהעלים עינו מביצוע אותן העבירות ובכך איפשר את ביצוען, יקבל עונש חמור בהרבה.

47. לבסוף, נטען כי גם בעובדה שהתמורה הכספית לא הייתה גבוהה אין כדי להשליך על העונש, שכן הנזק שנגרם לאמון הציבור במערכת אכיפת החוק ולנשים המנוצלות גדול ורב, והמעשים נפסקו רק בשל כך שהמערער נתפס. המערער אף לא הצביע על מצוקה אישית שהביאה אותו לבצע את העבירות ולקבל את התמורה שקיבל במסגרת המתת.

דיון והכרעה

48. לאחר שבחנתי את טענות הצדדים בכתב ובדיון שנערך בפנינו ביום 11.7.2022, אני סבורה כי יש להחמיר את עונשו של המערער ב-9 חודשי מאסר בפועל, כך שבסך הכול ירצה המערער בפועל 27 חודשי מאסר. בעוד שלא מצאתי להתערב בעונש שנגזר על המערער ביחס עם מעשיו נושא פרטי האישום 1-5, אני סבורה כי יש להעמיד את תקופת המאסר שירצה המערער בפועל בקשר עם מעשיו נושא האישום השישי על 21 חודשים. עוד אני סבורה כי יש לקבוע כי שישה מחודשי המאסר שנגזרו על המערער ירצו במצטבר (ולא שלושה חודשים כפי שקבע בית המשפט המחוזי), כך שבסך הכל יעמוד עונשו כאמור על 27 חודשי מאסר בפועל, בניכוי ימי מעצרו (מיום 14.1.2019 ועד יום 24.1.2019).

49. הלכה היא כי ערכאת הערעור תתערב במשורה בגזרי הדין שנקבעו על ידי הערכאה הדיונית, ולא תסטה מהם אלא כאשר קיימת טעות בולטת בגזר הדין או חריגה משמעותית מרמת הענישה המקובלת בנסיבות דומות (ע"פ 1526/21 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 55 (11.8.2022); ע"פ 930/22 חטיב נ' מדינת ישראל, פסקה 26 (31.7.2022); ע"פ 3619/14 פלוני נ' מדינת ישראל בפסקה 26 (3.9.2015)). ואולם, בנסיבות המקרה דנן, אני סבורה כי אכן קיימת הצדקה להתערבות בגזר דינו של בית המשפט המחוזי לגבי העונש שגזר על המערער בקשר עם האישום השישי ובקשר למידת החפיפה בין עונש זה לבין יתר תקופת המאסר שהוטלה על המערער.

50. ראשית אציין כי אינני מקבלת את טענת המדינה לפיה בית המשפט המחוזי שגה בקביעת מתחמי הענישה. לטעמי, מתחמי הענישה שקבע בית המשפט הם ראויים והם אף עולים בקנה אחד עם מקרים קודמים שעסקו בנסיבות דומות. כך, בע"פ 5665/19 פלוני נ' מדינת ישראל (12.12.2019), דובר בנאשם שנטל שוחד בהיקף כספי רב יותר מן המערער (24,000 ₪), ולמשך תקופה ארוכה יותר (כארבע שנים). מתחם העונש שנקבע באותו מקרה בגין עבירות השוחד נע בין 30 חודשי מאסר ל-60, ובית המשפט העליון לא מצא לשנות מן העונש שנגזר על המערער בפועל. בע"פ 864/19 מדינת ישראל נ' חנאוי (10.7.2019) (להלן: עניין חנאוי), העמיד אמנם בית המשפט העליון את עונשו של המערער על 42 חודשים (שאף הוא עונש המצוי בתוך מתחם הענישה שקבע בית המשפט המחוזי בענייננו), ואולם שם דובר במקרה חמור הרבה יותר - אותו עניין עסק בשוטר שעמדו כנגדו 15 פרטי אישום שונים, שנפרסו על תקופה ארוכה, בהם נטל הנאשם לכיסו טובות הנאה בסך עשרות אלפי שקלים במצטבר. המדינה אף הפנתה לפסק הדין בעניין ע"פ 8238/12 טלקר נ' מדינת ישראל (20.1.2015), שם הוטלו שש שנות מאסר על רכז מודיעין. אולם אף המדינה הכירה בכך כי שם דובר במעשים של שוטר ש"נעשו לאורך שנים ארוכות, האישומים שיוחסו לו רבים, ובמעשיו סיכן גם סוכנת משטרתית שפעלה במקום" (סעיף 14 להודעת הערעור); אף טובות ההנאה שצמחו לנאשם באותו מקרה עלו כדי מאות אלפי שקלים.

לצד פסקי הדין הללו, קיימים גם מקרים חמורים פחות בהם הואשמו אנשי אכיפת החוק בנטילת שוחד וטובות הנאה, בהם נגזרו על הנאשמים עונשים מקלים יותר מאשר במקרים שתוארו לעיל - ואף מקלים יותר מאלה שנגזרו על המערער בתיק שבפנינו (ראו ע"פ 8758/15 כרמל נ' מדינת ישראל (23.3.2016) (להלן: עניין כרמל) וע"פ 3609/14 מדינת ישראל נ' אלסין (20.10.2014), שנזכרו שניהם בגזר הדין של בית המשפט המחוזי).

המסקנה העולה מהמכלול היא אם כן כי לאור מדיניות הענישה של בית משפט זה ושל הערכאות הדיוניות בכל הקשור לעבירות שוחד מצד מי שהיו אמונים על אכיפת החוק ואשר מעלו בחובתם זו, מתחמי הענישה שנקבעו על ידי בית המשפט המחוזי הם סבירים ואין מקום להתערב בהם.

יחד עם זאת, אני סבורה כי יש מקום להתערב בקביעתו של בית המשפט קמא באשר לעונש שירצה המערער בתוך מתחם הענישה, כמו גם בחפיפה שנקבעה בין תקופות המאסר שעליו לרצות בגין כל אירוע ואירוע. לטעמי, גזירת עונשו של המערער אינה הולמת את חומרת העבירות בהן הורשע המערער באישום השישי, ובוודאי שאינה הולמת את הצורך להרתיע מפניהן.

51. למרבה הצער עבירות שוחד אינן עבירות נדירות. ביותר ממקרה אחד נאלץ בית משפט זה לחזור על החומרה היתרה הנובעת לעבירות אלה (ע"פ 341/73 מדינת ישראל נ' ויטה, פ"ד כז (1973) 610, 613; ע"פ 7158/15 כהן נ' מדינת ישראל, פסקה 3 (19.7.2016); ע"פ 3927/16 מדינת ישראל נ' בר-זיו, פסקאות 9-10

(23.2.2017); ע"פ 2440/22 מדינת ישראל נ' אמר, פסקה 9 (10.8.2022) (להלן: עניין אמר)). עבירת לקיחת השוחד היא תמיד עבירה חמורה ביותר, ואולם נודעת לה חומרה מיוחדת אף יותר כאשר נוטל השוחד הוא שוטר, ונותן השוחד הוא עבריין הקונה את שירותיו של אותו השוטר על מנת שיעניק לו הגנה משטרתית. קשה להפריז בעוצמת הפגיעה באמון הציבור במקרים אלה, בהם נוכח הציבור לגלות ששוטר שאמון על אכיפת החוק זכה לטובות הנאה שנועדו לאפשר את הפרתו. אין כל הפרזה אפוא באמירה שנאמרה על ידי בית המשפט זה בעניין כרמל, ולפיה "תשלום שוחד לשוטרים הוא מסממני ההיכר של מדינות עולם שלישי" (שם, בפסקה 4; וראו גם בעניין חנאווי, בפסקה 15). חשוב להבהיר כי הפגיעה באמון הציבור הנובעת ממקרים כאלה איננה רק פגיעה "מוראלית". אירועים כמו האירועים נושא הערעור דנן עלולים להחליט להביא גם להתרופפות בנכונות הציבור לציית לחוק. זאת משום שאם הציבור סבור כי שוטר נכון לאפשר את הפרת החוק בתמורה לכך שישולם לו הסכום הנכון, מה לו לאזרח הרגיל להקפיד ולציית לו? ומה לו לאזרח לפעול בהתאם להנחיותיו של השוטר - שהוא זה שאמור להביא לאכיפתו של החוק?

52. מן האמור לעיל נגזרות שתי מסקנות. הראשונה מתייחסת כאמור לחומרה הגדולה הגלומה במעשי המערער, ולצורך להלום בין עבירת לקיחת השוחד לבין העונש שייגזר כנגדה. אכן, המקום האנליטי בו יש לשבח את שיקולי ההלימה הוא בקביעת מתחם העונש עצמו (ע"פ 8641/12 סעד נ' מדינת ישראל, פסקה 23 (5.8.2013) (להלן: עניין סעד)). ואולם, מובן כי אף גזירת העונש בתוך המתחם צריכה לשקף את הנזק הציבורי והמוסרי שנגרם מפעולות הנאשם, שאחרת הצורך בהלימה לא יבוא על סיפוקו.

המסקנה השנייה, נוגעת לצורך להרתיע מפני פעולות כמו אלה שהמערער ביצע. הדברים ברורים והם נובעים ישירות מן הנזק האדיר שעלול להיגרם למאמצי אכיפת החוק אם שוטרים ירשו לעצמם לקבל שוחד. יש מקום לתת משקל גם לשיקולים אלה במסגרת גזירת העונש בתוך מתחם הענישה (עניין סעד, בפסקה 28).

בנסיבות מקרה דנן, אני סבורה כי בית המשפט לא ייחס די משקל לשיקולים הללו, ותחתם הוא ייחס משקל רב מדי לנסיבות האישיות של המערער. אך לאחרונה ציין בית משפט זה את הדברים הבאים, היפים אף לנסיבות ענייננו:

"גזר דינו של בית המשפט המחוזי לא התעלם מהיבטי החומרה שפורטו לעיל. בית המשפט המחוזי, בגזר דין מפורט ומנומק, נתן דעתו לכל אלה, ואף הוסיף וציין כי יש לבכר את שיקולי הגמול וההרתעה על פני נסיבותיו האישיות של המשיב. עם זאת, בבואו ליישם את הדברים, נתן בית המשפט המחוזי משקל לא מבוטל לנסיבות חייו של המשיב, למצבו המשפחתי המורכב, להשלכות הכלכליות והתדמיתיות שיש בהרשעתו ולהיותו אדם נורמטיבי ללא עבר פלילי. אכן, נסיבותיו האישיות והמשפחתיות של המשיב אינן פשוטות, אולם זהו מקרה מובהק בו נסיבות אישיות ומשפחתיות, אינן יכולות להוות שיקול מכריע להקלה בעונש. מדיניותו של בית משפט זה היא, כי הרשעה בעבירת שוחד מצדיקה עונש מאסר בפועל לתקופה ממשית, תוך מתן מעמד בכורה לאינטרס הציבור" (עניין אמר, בפסקה 12).

ואכן, אני סבורה שאף במקרה דנן צריכים שיקולי הגמול וההרתעה לקבל משקל רב יותר מנסיבותיו האישיות המערער.

53. העילה השנייה להתערבות בגזר הדין נובעת מהיקף החפיפה שנקבע לעונשים שירצה המערער.

54. סעיף 40יג לחוק העונשין קובע את הכלל לפיו "הרשיע בית המשפט נאשם בכמה עבירות המהוות כמה אירועים, יקבע מתחם עונש הולם כאמור בסעיף 40ג(א) לכל אירוע בנפרד, ולאחר מכן רשאי הוא לגזור עונש נפרד לכל אירוע או עונש כולל לכל האירועים; גזר בית המשפט עונש נפרד לכל אירוע, יקבע את מידת החפיפה בין העונשים או הצטברותם". בית משפט זה נדרש לא אחת לשאלה באילו נסיבות ירצה נאשם מאסר חופף בגין תקופות מאסר שונות שנגזרו עליו, ומתי ירצה מאסר מצטבר. בעניין ע"פ 7907/14 ואזנה נ' מדינת ישראל (22.02.2015) (להלן: עניין ואזנה), קבע בית המשפט העליון (כב' השופט מ' מזוז), כי תיקון 113 לחוק העונשין מורה לנו לבחון את שאלת ריצוי המאסר באספקלריה של עקרון הגמול וההלימות - שהוא העיקרון המנחה בענישת נאשמים (סעיף 40ב לחוק העונשין). וכך קבע בית המשפט באותו עניין:

"אכן, ההסדר החדש אינו שולל את שיקול דעת בית המשפט לקבוע חפיפת עונשים, אולם עקרון ההלימה, שנקבע כאמור כעקרון המנחה בענישה, מחייב כי לכל מעשה עבירה בגינו הורשע הנאשם יינתן ביטוי הולם בקביעת עונשו, בעיקר כאשר מדובר באירועים נפרדים. במקרים כאלה, חפיפת עונשים אינה מתיישבת לכאורה עם עקרון ההלימה, ובעיקר ככל שמדובר בחפיפה מלאה של עונשים, ומחייבת הנמקה משכנעת." (עניין ואזנה, בפסקה 16).

55. מאז ניתן פסק הדין בעניין ואזנה, חזר בית המשפט במספר פעמים על הכלל האמור (ראו: ע"פ 4039/19 נחמני נ' מדינת ישראל, פסקה 92 (17.03.2021); ע"פ 8686/15 גריבוב נ' מדינת ישראל, פסקה 52 (03.10.2017); ע"פ 4087/14 סקורדוק נ' מדינת ישראל, פסקה 68 (05.01.2017)). בעניין ע"פ 1900/18 ילמה נ' מדינת ישראל (06.10.2019), ביאר כב' השופט ד' מינץ כי מעקרון ההלימה ניתן לגזור שני שיקולים עיקריים שינחו את בית המשפט בבואו לבחון האם יש להטיל עונש חופף או מצטבר על נאשם: השיקול הראשון הוא הזיקה בין העבירות השונות, "כאשר זיקה חזקה עשויה להצדיק חפיפת העונשים", והשיקול השני הוא מידת חומרתן (בפסקה 16, וראו גם את ההפניות שם).

56. במקרה דנן אינני סבורה כי ראוי היה לקבוע מידה רחבה של חפיפה בין העונש שירצה המערער בגין כל אחד מן האירועים. חומרתה של עבירת השוחד המבוצעת במקרה אחד אינה שוככת לאור ביצועה שוב במסגרת אירוע אחר. אדרבה, דווקא הצטברותן של העבירות וריבויין היא-היא שעלולה להביא לפגיעה אנושה בנכונות הציבור לתת אמון בגורמי אכיפת החוק.

57. יתרה מכך - אינני סבורה כי קיימת זיקה ממשית בין האירועים השונים שבגינם נגזרו עונשים על המערער, כשלמעשה, הקשר היחיד ביניהם הוא סוג העבירות בהן הורשע המערער במסגרתם. מדובר בעבירות שבוצעו במועדים שונים ואשר השוחד בהן התקבל מגורמים עבריינים שונים. בנסיבות כאלה, חפיפה משמעותית מדי בין העונשים שייגזרו על הנאשם איננה מוצדקת משיקולי הלימה, ואף עלולה להביא עמה השלכות שליליות במישור ההרתעה והכונת ההתנהגות.

כך, בהקשר שיקולי הגמול וההלימה, הרי שכל אחת מן העבירות שביצע המערער הובילה לפגיעה שונה בגורמים שונים. בעוד שהעבירות שביצע המערער במסגרת קשריו עם ברוך תרמו ולו בעקיפין להמשך התנהלות בית הבושת שהיה בבעלותו של ברוך ולהמשך ניצול הנשים שפעלו בו; הרי שקשריו של המערער עם אילן הובילו להמשך הפגיעה באותן הנשים שעבדו בבית הבושת בו אילן פעל. אין מקום לעמעם את הפגיעה בכל אחת מן הנשים הללו באמצעות חפיפת העונשים שייגזרו על המערער בגינם.

גם שיקולי ההרתעה מביאים לטעמי לתוצאה דומה. חפיפה רבה מדי בין תקופות המאסר שירוצו בגין האירועים השונים עלולה להפחית במידה ניכרת את נכונותו של פקיד ציבור זה או אחר לחדול מביצוע עבירות שחיתות לאחר שביצע את העבירה הראשונה, שהרי ממילא העונש שיקבל בעבור המעשה הבא ייבלע בעיקרו בתוך העונש שייגזר על המעשה הראשון. הדברים שצוינו לעיל לגבי חומרתה של עבירת השוחד והצורך להרתיע מפניה, צריכים אם כן לבוא לידי ביטוי לא רק בגזירת עונשו של המערער בגין כל אירוע ואירוע, אלא גם בקביעת אופן ריצויו (וראו גם ע"פ 1261/15 מדינת ישראל נ' דלאל, פסקה 20 (03.09.2015)).

58. לאור האמור לעיל, אמליץ לחברי לקבל את ערעור המדינה, ולהחמיר את עונשו של המערער כאמור בפסקה 48 לעיל, כך שהמערער יישא בעונש מאסר בפועל של 27 חודשים. יתר רכיבי העונש שהוטלו על המערער יעמדו בעינם.

ש ו פ ט ת

השופט י' עמית:

1. עבודתו של רכז מודיעין נעשית על קו התפר שבין העולם העברייני לעולם הנורמטיבי. דווקא בשל כך ועל מנת למנוע זליגה והחלקה אל צדו השני של קו הגבול, נקבעו נהלי עבודה, תיעוד ודיווח ברורים ונוקשים. למעשה, גם המערער אינו חולק על כך שהפר נהלים אלו, ובכך חטא לתפקידו כרכז מודיעין. חטא גורר חטא ומביא בסופו של דבר לפשע, ובמקרה דנן, לעבירות של שוחד, מרמה והפרת אמונים. המערער החל ביצירת מצג בפני גורמים עבריינים כאילו הוא יכול לספק להם הגנה ומידע, וגם אם לא נתכוון מלכתחילה לעשות כן, החליק במדרון ובסופו של יום אכן פעל כדי לסייע לאותם גורמים. ההחלקה במדרון של המערער צברה תאוצה כבר בתחילת הדרך, בעצם אי הדיווח על עסקי הזנות והסחר בנשים של ברוך ואילן.

2. המתת בגינו הורשע המערער באישומים 1-4 על פי הכרעת הדין בבית משפט קמא, בא לידי ביטוי בטלפון נייד שקיבל מברוך ובכך שברוך אפשר לו להשתמש בדירתו בחיפה מספר פעמים. בנקודה זו אני מקבל את טענת המערער, כי הטלפון הנייד, שרק הוא וברוך השתמשו בו, שאינו טלפון חכם אלא טלפון שערכו נמוך ביותר, אינו בגדר מתת, אלא אמצעי ליצירת הקשר ביניהם ותו-לא. נותר אפוא השימוש בדירתו של ברוך כעשר פעמים. על אף השווי הנמוך של טובת הנאה זו, ועל אף שיש לראותה גם על רקע יחסי הידידות והחברות שנוצרו בין השניים, עדיין מדובר במתת. לפנינו "דוגמה לשוחד שיש בו מניע מעורב - מתן טובת הנאה על רקע יחסי ידידות וחברות, אך גם על רקע רצונו של הנותן כי עובד הציבור יפעל במסגרת תפקידו כדי לקדם אינטרסים של הנותן" (ע"פ 5829/21 קירשנבאום נ' מדינת ישראל, פסקה 26 (24.8.2022)).

3. אם עניינו של המערער היה מסתיים באישומים 1-5, אזי לנוכח מכלול נסיבותיו האישיות, היה מקום להקל בעונשו, באשר מדובר במעשים ברף הנמוך. לא בכדי התמקד אפוא הדיון בפנינו באישום השישי, באשר באישום זה חצה המערער לחלוטין ובאופן בוטה את הקו האדום ביחסי שוחד מובהקים של תן וקח - תן מידע והגנה משטרתית וקח כסף.

את עדותו של אילן, עד המדינה, יש לקרוא בזהירות, לנוכח אמונתו הסובייקטיבית, לפחות בתחילת הדרך, כי חשב ששיתוף הפעולה עם המשטרה יסייע לו להסדיר את מעמדה של בת זוגו וילדם המשותף. גם אי איתורם של אורלי, אנדריי וחיים שנזכרו בעדותו של אילן הוא מטריד, מה עוד שככל הנראה המשטרה לא ערכה מחקר תקשורת של הטלפון של אילן כך שלא ניתן לומר כי היא מיצתה את כל האפשרויות על מנת לאתר את הדמויות הנ"ל. ועם כל זאת, העובדה שלטעמי מכריעה את הכף לחובתו של המערער היא ידיעתו של אילן על כך שהמערער הוא שהעביר את המידע המודיעיני שהביא לפשיטה על בתי הבושת בבניין ברחוב העצמאות 61 בחיפה, כמפורט בסעיף 34 לפסק דינה של חברתי. לכך יש להוסיף את האינדיקציות שפורטו בסעיף 35 לפסק דינה של חברתי, ואיני רואה לחזור על הדברים.

4. "שוטר ושוחד" הם צמד מילים שאין להם מקום במדינה מתוקנת, ואין להכביר מילים בחומרת הדברים. בהינתן שאין דרכה של ערכאת ערעור למצות את העונש, אני מצטרף אפוא לתוצאה אליה הגיעה חברתי ולפיה יש לקבל את ערעור המדינה ולהחמיר בעונשו של המערער ולהעמידו על 27 חודשים, חלף 18 החודשים שהושתו עליו בערכאה קמא.

ש ו פ ט

השופט ע' גרוסקופף:

אני מסכים לחוות דעתה של חברתי, השופטת רות רון, ומצטרף להערותיו של חברי, השופט יצחק עמית.

ש ו פ ט

הוחלט כאמור בפסק דינה של השופטת ר' רון.

ניתן היום, ד' באלול התשפ"ב (31.8.2022).

ש ו פ ט

ש ו פ ט

ש ו פ ט